

Aspecte medico-istorice referitoare la întemeierea Societății Medicale de Educație Fizică din București

Medico-historical aspects related to the foundation of the Medical Society of Physical Education from Bucharest

Cristian Bârsu

*Social Sciences, Humanism and History of Medicine Department, “Iuliu Hațieganu” University
of Medicine and Pharmacy, Cluj-Napoca*

Rezumat

În perioada interbelică, în România au fost făcute diferite încercări pentru organizarea educației fizice pe criterii medicale. Astfel, în 1932, la București a fost înființată Societatea Medicală de Educație Fizică. Aceasta a fost inițiată de membrii Serviciului Medical al Oficiului Național de Educație Fizică.

Primul comitet director al Societății - ales în 15 aprilie 1932 - a fost compus din: Colonel Dr. Mihail Lascăr - președinte, Asist. Dr. Ion Pavel și Dr. Aurel Siligeanu - vicepreședinți, Dr. Florian Covaciu Ulmeanu - secretar general și Dr. Adrian Ionescu - casier. Ceilalți membri ai aceluiași comitet au fost: Conf. Dr. Emil Crăciun, Asist. Dr. Ștefan Marius Milcu, Asist. Dr. Liviu Telia etc.

Membrii de onoare - aleși în aceeași zi - au fost: Colonel Virgil I. Bădulescu - director general al Oficiului Național de Educație Fizică, Conf. Dr. Gheorghe Banu - secretar general al Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, General Prof. Dr. Mihail Butoianu - inspector general al Serviciului Sanitar al Armatei, General Dr. Constantin Costea - medicul șef al Corpului Vânătorilor de Munte, Prof. Dr. Daniel Danielopulu - director al Institutului Clinico-Medical al Spitalului „Filantropia” din București, Prof. Dr. Iuliu Hațieganu - directorul Clinicii Medicale a Facultății de Medicină din Cluj, Prof. Dr. Ioan Nițescu - conducătorul Institutului de Fiziologie al aceleiași Facultăți, Prof. Dr. Francisc Rainer - directorul Institutului de Anatomie al Facultății de Medicină din București ș.a.

În primul articol, din statutul Societății, a fost precizat obiectivul său fundamental: introducerea obligatorie a controlului medical metodic în toate instituțiile și asociațiile unde se practică exerciții fizice. De asemenea, rolul Societății a fost de a grupa medicii care sunt preocupați de igiena exercițiilor fizice și de aspectele biologice ale educației fizice.

Cuvinte cheie: Societatea Medicală de Educație Fizică, comitet director, statut.

Abstract

During the interwar period, in Romania were done various attempts to organize physical education having medical criteria. Thus, in 1932, in Bucharest was founded the Medical Society for Physical Education. It was initiated by the members of the Medical Department of National Office of Physical Education.

The first steering committee of this Society, elected on 15 April 1932, included: Colonel Dr. Mihail Lascăr - president, Assist. Dr. Ion Pavel and Dr. Aurel Siligeanu - vicepresidents, Dr. Florian Covaciu Ulmeanu - general secretary and Dr. Adrian Ionescu - treasurer. The other members of the same committee were: Assoc. Prof. Dr. Emil Crăciun, Assist. Dr. Ștefan Marius Milcu, Assist. Dr. Liviu Telia etc.

The honorific members were: Colonel Virgil Bădulescu - general director of the National Office of Physical Education, Assoc. Prof. Dr. Gheorghe Banu - general secretary of the Ministry of Labor, Health and Social Care, General Prof. Dr. Mihail Butoianu - general inspector of Health Service of the Army, General Dr. Constantin Costea - chief physician of Mountain's Hunters Organisation, Prof. Dr. Daniel Danielopulu - director of the Clinico-Medical Institution of the “Filantropia” Hospital in Bucharest, Prof. Dr. Iuliu Hațieganu - director of the Internal Clinic of the Cluj Faculty of Medicine, Prof. Dr. Ioan Nițescu - chief of the Institute of Physiology from the same Faculty, Prof. Dr. Francisc Rainer - director of the Institute of Anatomy of the Bucharest Faculty of Medicine etc.

In the first article of the Society's status was mentioned its fundamental objective: the compulsory introduction of methodically medical supervision in all institutions and associations where physical exercise was practiced. Also the role of this Society was to group physicians who were interested by the hygiene of physical exercise and by the biological aspects of physical education.

Key words: Medical Society for Physical Education, steering committee, statute.

Received: 2014, April 26; *Accepted for publication:* 2014, May 15;

Address for correspondence: University of Medicine and Pharmacy, Tîrgu Mureș, Gheorghe Marinescu Str. No. 38, 540139, Romania

E-mail: szasz_fc@yahoo.com

Copyright © 2010 by “Iuliu Hațieganu” University of Medicine and Pharmacy Publishing

Introducere

În perioada interbelică, în România au fost făcute diferite încercări pentru organizarea educației fizice pe criterii medicale. Un exemplu remarcabil în acest sens a fost dat în 1930 de celebrul internist Prof. Dr. Iuliu Hațieganu (1885-1959) - care era directorul Clinicii Medicale din Cluj. El a întemeiat „Societatea Medicală pentru Educație Fizică Cluj” și a fost ales președintele acesteia (***, 1932a). De notat faptul că Hațieganu a sprijinit introducerea educației fizice în învățământul superior în anul 1930/1931, când a fost rector al Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj.

După doar doi ani, adică în 1932, la București a fost înființată Societatea Medicală de Educație Fizică. Aceasta a fost inițiată de către medicii din Serviciul Medical al Oficiului Național de Educație Fizică (ONEF).

Această Societate a fost fondată pornind de la două considerente, unul pozitiv și celălalt negativ. Motivul pozitiv a fost acela al necesității stringente de a introduce practicarea metodică a exercițiilor fizice sub îndrumarea medicală de către „marele mase” ale populației. Expresia „marele mase” - care este utilizată în statutul Societății - este semnificativă pentru a arăta faptul că numărul persoanelor care practicau diverse tipuri de educație fizică era în creștere. În acest sens, a fost precizat faptul că Societatea Medicală de Educație Fizică are scopul de a introduce controlul medical metodic în toate instituțiile și asociațiile unde se practică exerciții fizice.

Aspectul negativ, pe care noua Societate trebuia să-l combată era acela că: „practica nesocotită a sporturilor a dus [...] de multe ori la o stare de secătuire organică, cauzată de supraantrenament, sau chiar la afecțiuni organice grave” (***, 1932b).

Așa cum a fost stipulat în statut, răspândirea exercițiilor fizice este benefică, dacă este controlată medical, deoarece „influențează dezvoltarea individului și constituie un important capitol de igienă socială” (***, 1932b).

Câteva date despre începuturile practicării educației fizice în România, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Începuturile organizării educației fizice în România au avut loc în timpul celebrului medic Carol Davila (1828-1884), prin implicarea lui Gheorghe Mocianu (1835-1909). El a fost denumit sugestiv „primul educator fizic român”, de către Onoriu Chețianu (1906-1979) (Chețianu, 1939).

Scopul lui Gh. Mocianu a fost să introducă exercițiile fizice în programul de viață al tinerilor. Prima organizare cu profil sportiv pe care a întemeiat-o a fost gruparea „Micii dorobanți”. Aceasta a avut rolul de a dezvolta starea fizică a tineretului, pentru a facilita pregătirea sa militară. În plus, a urmărit trezirea conștiinței naționale a românilor. În 1864 el a introdus, ca obiect facultativ, gimnastica în licee. Tot la sugestia sa, s-a legiferat implementarea gimnasticii în armată. De asemenea, el a pledat pentru practicarea educației fizice de către femei și copii (Bârsu, 2007).

Privire generală asupra practicării educației fizice în București, în perioada interbelică

Pornind de la acest nivelul al educației fizice din România, la începutul secolului al XX-lea, preocuparea

pentru implementarea la grupe de populație a educației fizice și a sportului s-a dezvoltat. Este interesant faptul că în primul deceniu interbelic numeroși bucureșteni practicau: patinajul, fotbalul, baschetul, rugby, scrima, boxul, golful, canotajul, atletismul, cursele de ciclism, vânătoarea etc. De asemenea exista interes pentru gimnastică și dans sportiv. Atunci au fost organizate săli și terenuri speciale de sport, precum: sala Academiei Naționale de Educație Fizică, sala de scrimă a Cercului Militar, sala de box a CFR, bazinul de înot „Lido” și patinoarul „Oteteleșanu”. Referitor la cursele de cai, aspectul sportiv tindea să ajungă pe planul al doilea, deoarece era surclasat de componenta financiară (pariurile) (Nicolae, 2000). Pe lângă efectul sanogen al practicării diferitelor sporturi, mulți bucureșteni manifestau dorința de a se alinia la modurile mondene de petrecere a timpului liber din străinătate (Pârvulescu, 2003). Ținând cont de amplificarea necontrolată a practicării educației fizice, a fost necesar să se treacă de la nivelul cantitativ la etapa calitativă, adică la îndrumarea medicală metodică a practicării educației fizice.

Condițiile de înființare a Societății Medicale de Educație Fizică din București

Pe baza experienței personale în educația fizică și știind diverse realizări în acest domeniu din diferite țări, medicii din Serviciul Medical al ONEF au lansat în noiembrie 1931 un apel către numeroși medici, care erau interesați de activitatea sportivă. În apel au fost prezentate câteva date asupra situației referitoare la practicarea educației fizice de către unele categorii ale populației din România și din străinătate și s-a insistat asupra importanței acestei activități. Scopul acestui demers a fost evaluarea necesității de a se întemeia o societate medicală de educație fizică la București. Pentru ca datele obținute să fie mai relevante, au fost solicitate părerile atât ale unor medici civili, cât și militari. Din răspunsurile primite, s-a constatat că era aproape imperativ să fie înființată o asemenea societate medicală în Capitală.

Apoi au fost convocați numeroși medici la o ședință preliminară, necesară creării acestei societăți. Această reuniune a avut loc în 8 aprilie 1932. După numai o săptămână - adică în 15 aprilie 1932 - s-a desfășurat ședința de constituire a Societății. La ambele întruniri au participat: Colonel Dr. Mihail Lascăr (1889-1959), General Dr. Constantin Costea (1877-?), Colonel Dr. Constantin Mihăilescu (1891-1943), Dr. Horia Dumitrescu (1893-1987), Dr. Ion Pavel (1897-1991), Conf. Dr. Emil Crăciun (1896-1976), Conf. Dr. T. Saragea, Dr. Ion Făgărășanu (1901-1987), Dr. Gheorghe Tătărănu (1898-1975), Dr. Ștefan Marius Milcu (1903-1997), Dr. Aurel I. Siligianu, Dr. Gheorghe Comșa (1903-?) și Dr. Gheorghe Pallă (1901-?) ș.a.

Date de bază despre membrii care au participat la constituirea Societății Medicale de Educație Fizică din București

Este necesar de precizat câteva date semnificative despre statutul profesional al celor care au participat la organizarea acestei Societăți și a nota câteva repere ale evoluției carierelor lor. Astfel, se va reliefa diversitatea

spectrului specialităților medicale pe care le reprezentau, se vor putea pune în evidență medicii care erau implicați în educația fizică din România în 1932 și cei care au continuat să activeze în acest domeniu.

Mihail Lascăr a avut o amplă carieră militară. În 1946-1947 a fost ministrul Apărării Naționale (2).

Constantin Mihăilescu a fost profesor de fiziologie la Institutul Superior de Educație Fizică din București (ISEF). El a fost primul titular al Disciplinei de Fizică Biologică de la Facultatea de Medicină din Capitală, unde a predat din 1927 până în 1939 (Bârsu, 2011). Între anii 1938 și 1941 a fost rector al Academiei Naționale de Educație Fizică din București.

Horia Dumitrescu s-a format ca anatomist sub îndrumarea Prof. Dr. Fr. Rainer, căruia i-a fost asistent. În 1931 Dumitrescu a devenit profesor de anatomie și biotipologie la ISEF. Ulterior, din 1939 până în 1949 a fost rector al acestui Institut (Ionescu, 1991).

Ion Pavel era în 1932 asistent la Clinica Medicală a Spitalului „Colțea” din București. În evoluția sa didactică a fost profesor la Catedra de Nutriție și Boli Metabolice de la Institutul de Medicină și Farmacie din același oraș. În 1948 a înființat Centrul de Asistență a Diabeticilor din Capitală (Rusu, 2003).

Emil Crăciun era conferențiar de anatomie patologică la Facultatea de Medicină din București. Tot aici a devenit profesor. În 1937 a fost numit director al Institutului „Victor Babeș” din Capitală (Roșculescu, 2006).

Ion Făgărășanu a fost asistent la Catedra de Anatomie Descriptivă și Topografică a Facultății de Medicină din București, sub conducerea Prof. Dr. Dimitrie Gerota (1868-1939). Apoi Făgărășanu s-a transferat la în domeniul chirurgiei, unde a parcurs ierarhia didactică, ajungând în 1949 profesor de chirurgie la Clinica de Chirurgie a Institutului de Medicină și Farmacie București, care era situată la Spitalul „Carol Davila” (Ilea et al., 1963; Rusu, 2003).

Gheorghe Tătăranu era medic militar activ. Apoi, în 1946 a ieșit din armată cu grad de colonel și a fost titular la Catedra de Igienă a Academiei Naționale de Educație Fizică din București (***, 2009).

Ștefan Marius Milcu era în 1932 asistent universitar la Catedra de Anatomie și Embriologie a Facultății de Medicină din Capitală, avându-l drept conducător pe Prof. Dr. Francisc Rainer. După trei ani Milcu s-a transferat la Clinica de Endocrinologie, condusă de Prof. Dr. Constantin Parhon. În 1948 Milcu a fost avansat profesor la aceeași Clinică de la Institutul de Medicină și Farmacie București (Ilea et al., 1963). De-a lungul lungii sale cariere a avut, uneori, preocupări de anatomie și educație fizică, de exemplu cercetarea intitulată „Studii asupra tipului morfologic al unui grup de înotători”, pe care a efectuat-o în colaborare cu Horia Dumitrescu (Grigorescu și Dumitrache, 2000).

Aurel I. Siligianu a fost președintele Federației de Natație. În perioada interbelică el s-a manifestat și drept colecționar de artă plastică.

Gheorghe Comșa a fost medic internist la Spitalul „Elias” din București (***, 1941).

Gheorghe Pallă și-a susținut doctoratul în medicină și chirurgie la Facultatea de Medicină din Capitală în 1941

(***, 1948).

La prima ședință au fost absenți: Prof. Octav Onicescu (1892-1983) Prof. Radu Olinescu, Conf. Dr. Vintilă Ciocâlțeu (1892-1947), Conf. Dr. Stoichiță, Dr. Vasile Stepleanu-Horbatschi (1888-?), Docent Alfred Teitel (1900-1980) și Dr. Coriolan Andreescu (1902-?). În continuare vom menționa pe scurt statusul social al acestor oameni de știință.

Octav Onicescu era în 1932 directorul Institutului Superior de Educație Fizică (ISEF), unde a predat în perioada 1925-1932 mecanica mișcării și aparatelor (Rusu, 2003).

Radu Olinescu era profesor la același Institut (ISEF). În perioada 1921-1938, el a predat pentru studenții farmaciști din București noțiuni de zoologie și parazitologie. Tot pentru studenții de la aceeași facultate el a predat cursuri de igienă între anii 1924-1938 (Ilea et al., 1963).

Vintilă Ciocâlțeu a fost conferențiar la Disciplina de Chimie Clinică și Boli de Nutriție a Facultății de Medicină din București în perioada 1931-1938. Din 1938 până la decesul său a fost profesor la Catedra de Chimie Generală Medicală și Chimie Biologică a aceleiași Facultăți. În paralel cu cariera universitară, a avut o interesantă activitate culturală, care a fost desfășurată mai ales în domeniul poeziei (Bercuș, 1981).

Vasile Stepleanu-Horbatschi a fost profesor la ISEF. În paralel a fost medic, asistent universitar la Clinica ORL din Capitală (***, 1941).

Alfred Teitel care a fost asistent al Prof. Dr. Fr. Rainer la Catedra de Anatomie și Embriologie de la Facultatea de Medicină din București. Apoi Teitel a fost docent, post care era interimar spre acela de conferențiar. Ulterior el a fost profesor de farmacologie la aceeași Facultate.

Coriolan Andreescu a fost absolvent al Facultății de Medicină din Cluj. Este probabil ca interesul său pentru practicarea educației fizice pe criterii medicale să fi fost trezit în perioada cursurilor de medicină interne, care erau predate de Prof. Dr. Iuliu Hațieganu. După absolvire, C. Andreescu a fost medic primar ORL la Spitalul din Brăila.

Există o nelămurire referitoare la Conf. Dr. Stoichiță. În broșura de prezentare a constituirii Societății Medicale de Educație Fizică nu este specificat prenumele său, nici în forma completă, nici ca inițială. Probabil că acest conferențiar a fost același cu Dr. Iosif Stoichiță (1892-1972), care era discipol al Prof. Dr. Iuliu Hațieganu. I. Stoichiță a părăsit învățământul medical superior din Cluj în 1922, având gradul de asistent universitar. În al doilea deceniu interbelic nu a avut carieră universitară și a fost președinte al Colegiului Medicilor din Sibiu (Bojiță et al., 1999).

La cea de-a doua ședință a Societății Medicale de Educație Fizică au luat parte: Colonelul medic Virgil Bădulescu (1882-1944), Colonelul Emil Pălăngeanu, maiorul I. Hergot și căpitanul F.C. Niculescu.

Virgil Bădulescu a fost unul dintre organizatorii învățământului superior de gimnastică din România. În 1922 el a fost unul dintre principalii fondatori ai INEF, instituție pe care apoi a condus-o ca director. Înainte de izbucnirea Primului Război Mondial, a urmat studii la Institutul Regal de Gimnastică din Stockholm. Pentru meritele sale, în 1933 a fost promovată general (1).

Emil Pălăngeanu era în 1932 comandantul Institutului Militar de Educație Fizică (IMEF). De notat faptul că el a fost co-fondator al ONEF. A fost președinte al Federației Române de Atletism de două ori: în perioada 1933-1935, apoi între anii 1939-1940. Pentru meritele sale fost avansat general (3).

Căpitanul F.C. Niculescu a fost, probabil, același cu dr. Constantin Niculescu (1884-?), care a fost medic primar la Serviciul de Ginecologie al spitalului C.F.R. din Capitală (***, 1941).

Primul comitet director al Societății – ales în 15 aprilie 1932 – i-a avut în funcții de conducere pe Colonel Dr. Mihail Lascăr - președinte, Dr. Ion Pavel și Dr. Aurel I. Siligeanu - vicepreședinți, Dr. Florian Covaciu-Ulmeanu (1903-1973) - secretar general, Dr. Adrian N. Ionescu (1904-?) - casier, Dr. A. Strugurescu și Locotenent Dr. Traian Demetrescu - secretari de ședință. Membrii comitetului au fost: Dr. Coriolan Andreescu, Conf. Dr. Emil Crăciun, Asist. Dr. Ștefan Marius Milcu, Dr. Carol O. Schmidt, Dr. Gheorghe Tătăranu și Asist. Dr. Liviu Telia.

Florian Covaciu-Ulmeanu a fost între anii 1930-1940 medic militar – de exemplu la Centrul Medical Aeronautic – și în paralel a activat în domeniul educației fizice. În 1933 a fost încadrat asistent al Prof. C. Michăilescu, la Catedra de Fiziologie a ISEF din Capitală. În 1950 Ulmeanu a fost trecut în rezervă cu gradul de colonel și a rămas profesor la Institutul de Educație Fizică și Sport (Marian, 2003).

Adrian N. Ionescu a fost absolvent din prima promoție a ISEF din București. El a avut o amplă carieră în educația fizică medicală, ajungând conferențiar și șeful Disciplinei Cultură Fizică Medicală de la Facultatea de Pediatrie a IMF. București, funcție pe care a avut-o din 1964 până la pensionare (Burghel et al., 1968).

A. Strugurescu era în 1932 asistentă la ISEF din București.

Traian Dumitrescu (1903-1988) activa în 1932 ca medic secundar în Serviciul Medical III al Spitalului Militar Central din Capitală și era medicul ONEF. Din 1932 până în 1934 a fost asistent suplinitor la Catedra de Fiziologie Aplicată de la ISEF. În perioada 1934-1945 a fost profesor la Catedra de Prim Ajutor și Anatomie Aplicată de la Institutul Militar de Educație Fizică (***, 2009).

Liviu Telia a fost colaborator al Prof. Dr. I. Hațieganu în proiectele sale privitoare la introducerea educației fizice în mediul universitar. Telia a urmat studii de perfecționare în cardiologie și medicină sportivă la Viena și la München (Marin, 2002).

Membrii de onoare, care au fost aleși la ședința de înființare a Societății Medicale de Educație Fizică, au fost: Colonel Virgil I. Bădulescu, Conf. Dr. Gheorghe Banu (1889-1957), General Prof. Dr. Mihail Butoianu (1876-1935), General Dr. Constantin Costea (1877-?), Prof. Dr. Ion Bălăcescu (1870-1944), Prof. Dr. Francisc Rainer (1874-1944), Prof. Dr. Daniel Danielopolu (1884-1955), Prof. Dr. Iuliu Hațieganu și Prof. Dr. Ioan Nițescu (1884-1971).

Gheorghe Banu a fost igienist. În 1932 era secretar general al Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale. O importantă realizare a sa a fost fondarea revistei de Igienă Socială. De asemenea, el a contribuit la introducerea metodelor statistice și monografice în

cercetarea medico-socială (Duțescu și Marcu, 1980).

Mihail Butoianu era în 1932 inspector general al Serviciului Sanitar al Armatei. El a fost câțiva ani șeful Secției de Chirurgie a Spitalului Militar din Capitală. Din 1924 până în 1935 a fost profesor de chirurgie operatorie la Facultatea de Medicină din Iași. De notat faptul că această materie era predată în cadrul Catedrei de Anatomie (Ionescu, 1991; Bârsu, 2004).

În același an (1932) Constantin Costea era medicul șef al Corpului Vânătorilor de Munte (***, 1941).

Ion Bălăcescu era decanul Facultății de Medicină din Capitală. El a fost fondatorul școlii românești de chirurgie infantilă (Duțescu și Marcu, 1972).

Francisc Rainer a fost conducătorul Institutului de Anatomie și Embriologie al Facultății de Medicină din București, timp de două decenii (1920-1940). El a organizat Institutul de Antropologie din Capitală. De asemenea, în 1930 el a fost director al Institutului Superior de Educație Fizică. Atunci a participat la Congresul Internațional de Fiziologie a Exercițiilor Fizice, care a avut loc la Stockholm. La începutul carierei sale, în intervalul 1913-1920, fusese profesor la Catedra de Anatomie a Facultății de Medicină din Iași (Rainer, 1979).

Daniel Danielopolu a fost clinician, fiziolog și farmacolog. A fost promotor al unității dintre activitatea clinică și cercetarea fiziopatologică și farmacodinamică. În 1932 era director al Institutului Clinico-Medical al Spitalului "Filantropia" din Capitală. După trei ani avea să fondeze Academia de Medicină din București (Brătescu et al., 1977).

Ioan Nițescu a fost directorul Institutului de Fiziologie al Facultății de Medicină din Cluj din 1919 până în 1934, apoi a fost conducător al Institutului de aceeași specialitate de la Facultatea de Medicină din București, până în 1956. Atunci a studiat diverse aspecte ale efortului muscular și ale oboselei (de exemplu rolul vitaminei C) (Baciu, 1980).

Prima ședință publică a Societății Medicale de Educație Fizică

Aceasta a avut loc în 27 mai 1932, la ONEF. La început a fost prezentarea de caz, făcută de A. Strugurescu. Titlul său a fost „Un caz de spondilolystesis în legătură cu controlul medical al exercițiilor fizice”. Apoi au fost susținute patru comunicări: „Modificări morfologice ale sângelui la concurenții de ski” – de C. Costea și Gh. Tătăranu, „Evoluția cronaxiei în cursul antrenamentului fizic” – de Fl. Covaciu-Ulmeanu, „Valoarea câtorva coeficienți antropometrici în diagnosticarea aptitudinilor fizice” – de A. Ionescu și „Modificări morfologice ale sângelui la diferite grade de efort” – de Gh. Tătăranu și Fl. Covaciu-Ulmeanu.

Câteva prevederi din statutul Societății Medicale de Educație Fizică

Considerăm util să menționăm pe scurt câteva prevederi importante din statutul Societății Medicale de Educație Fizică.

Activitatea Societății urma să fie făcută prin: ședințe obișnuite, reuniuni speciale (congrese) și să fie susținută de un „organ de publicitate” (art. 2). În același articol era

subliniat faptul că Societatea avea ca deziderat să creeze condiții favorabile pentru ca membrii săi să efectueze cercetări în domeniul educației fizice medicale.

Privitor la membrii Societății, exista o diferențiere între cei activi, care aveau dreptul la vot deliberativ și puteau fi aleși în comitetul de conducere, și membrii de onoare, care aveau dreptul numai la vot consultativ (art. 4, lit. B).

Alegerile pentru conducerea Societății erau anuale, fiind prevăzute în luna mai (art. 7). Această prevedere avea atât un avantaj, cât și un dezavantaj. Avantajul era că mulți membri puteau ajunge, în timp relativ scurt, la cârma Societății. Astfel aveau posibilitatea de a-și pune în valoare capacitatea managerială, în folosul dezvoltării acestei Societăți. Dezavantajul faptului că mandatul de conducere dura numai un an era imposibilitatea de a derula programe ample și complexe.

Ședințele comitetului director urmau să se țină ori de câte ori este nevoie (art. 11). În ședințele Societății puteau figura: comunicări științifice, conferințe și referate, chestiuni de organizare și aspecte administrative (art. 12).

Averea Societății era formată din cotizațiile membrilor, subvenții, donații, venituri obținute din publicații și cursuri, plus „orice alte venituri” (art. 13).

În caz de dizolvare, averea Societății urma să treacă Serviciului Medical al ONEF.

Discuții

Membrii Societății aveau diferite specialități: anatomie, anatomie patologică, fiziologie, biochimie, medicină internă, chirurgie și ORL. Este interesant faptul că atunci biochimia nu era un domeniu separat la Facultatea de Medicină din București, ci era asociată cu bolile de nutriție. Această diversitate de specialități a fost utilă pentru o abordare complexă, multidisciplinară, a educației fizice medicale.

Participarea medicilor militari a fost destul de amplă, ceea ce a fost o premiză pentru o rigoare benefică în existența acestei organizații.

Este de neînțeles absența dintre membrii Societății a unor personalități marcante, cum ar fi: Prof. Dr. Iuliu Moldovan (1882-1966), fondatorul și conducătorul Școlii de Igienă Socială din Cluj. Medicilor din București le era cunoscută personalitatea lui Moldovan, deoarece el elaborase în 1930 o nouă lege sanitară (care a stârnit multe discuții, datorită prevederilor sale progresiste). Este posibil să fi existat o animozitate față de I. Moldovan.

De asemenea, din această Societate au lipsit membrii marcanți de la Facultatea de Medicină din Iași, de exemplu a Prof. Dr. Ion Enescu (1884-1972), care era internist și Prof. Dr. Grigore T. Popa (1892-1948), care era anatomist. Singurul membru al Societății, care era profesor Facultatea de Medicină din Iași era Butoianu. El, însă, activa în paralel la Iași și la București.

Nu au participat nici câțiva importanți pediatri ai României, de exemplu Prof. Dr. Titu Gane (1883-1956) – care era profesor la Facultatea de Medicină din Cluj.

Ar fi fost util ca în rândul membrilor să fi fost cooptați tineri profesori de educație fizică.

Existența Societății a fost de la început marcată de criza economică, ce afecta întreaga țară la începutul anilor '30.

Concluzii

Întemeierea în 1932, la București, a Societății Medicale de Educație Fizică a fost un progres în domeniul organizării educației fizice pe criterii medicale.

Chiar de la începutul existenței sale această organizație a dorit să nu fie limitată la arealul Capitalei, ci și-a propus să cuprindă medici din diverse regiuni ale României. Acest deziderat nu a putut fi atins atunci.

În această Societate au fost membri atât medici celebri din anii '30, cât și tineri medici, ceea ce a permis un dialog al generațiilor pe problemele de educație fizică medicală.

Prezența Prof. Dr. Iuliu Hațieganu, ca membru de onoare a Societății, a fost o confirmare a importanțelor sale activității de domeniul educației fizice medicale.

Un alt aspect pozitiv a fost cooptarea atât a medicilor civili, cât și a unor medici militari.

Conflicte de interes

Nu există.

Bibliografie

- Baciu I. Ioan Nițescu. 1884-1971. În Figuri reprezentative ale medicinei și farmaciei clujene (coord. I. Simiti), vol. I, Lito. IMF. Cluj-Napoca 1980, 117.
- Bârsu C. Candidați respinși de Comisiunea Universitară. În Mărturii ale începutului Facultății de Medicină din Cluj (1919-1920). Ed. Med. Univ. „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca 2004, 60.
- Bârsu C. O evocare a lui Gheorghe Mocianu, primul profesor român de educație fizică. *Palestrica Mileniului III*, 2007; 8 (2): 76.
- Bârsu C. Reprezentanți ai fizicii și biofizicii din România. În O istorie a biofizicii. De la fizică la biofizică de-a lungul timpului. Ed. UT Press, Cluj-Napoca 2011, 249.
- Bercuș CI. Poezia biochimistului Vintilă M. Ciocâlțeu. În Pagini din trecutul medicinei românești. Ed. Medicală București, 1981, 52.
- Bojiță M, Pascu O, Popescu H, Bârsu C. Școala Medicală Clujeană. Ediția a doua, întregită cu încă 41 de personalități. Ed. Med. Univ. „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca 1999, 70.
- Brătescu G, Breahna V, Dumitru C et al. În Personalități ale științei. Mic dicționar. Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1977, 80.
- Burghel Th, Bruckner I, Anastasatu C, Predescu V. Facultatea de Pediatrie. În Institutul de Medicină și Farmacie București. Ed. Medicală, București 1968, 267-268.
- Chețianu O. 100 de ani de la nașterea lui Gheorghe Mocianu, primul educator fizic român, Tipogr. „Cartea Românească” Cluj 1939, 1.
- Duțescu B, Marcu N. Medicina în perioada dintre cele două războaie mondiale. În Istoria medicinei românești, Bologa VL, Brătescu G., Duțescu B, Milcu ȘtM. (sub red.). Ed. Medicală, București 1972, 393.
- Duțescu B, Marcu N. Științele medicale între cele două războaie mondiale. În Istoria științelor în România. Medicina, (sub red.) Milcu Șt.-M., Duțescu B. (sub red.), Ed. Academiei RS România, București 1980: 179.
- Grigorescu A, Dumitrache C. Ștefan M. Milcu. În Ctitorii endocrinologiei românești. Nemuritorii, [Tipogr.] Artprint, București 2000: 283.
- Ilea T, Ghelerter I, Duțescu B, Bercuș CI. (sub red.). Învățămintul medical și farmaceutic din București. De la începuturi până în

- prezent. IMF București, Într. Poligr. „Arta Grafică” București, 1963, 325, 403-404, 490.
- Ionescu M. Dicționar de anatomiști. Ed. Litera, București 1991, 76-77, 118-119.
- Marian F. Acad. Prof. dr. Florian C. Ulmeanu - fiu al Maramureșului - precursor al medicinei sportive românești. Pagini Medicale Bârlădene, 2003; 68-69: 21-23.
- Marin F. Activități profesionale, culturale și sportive ale studenților și cadrelor didactice, cercurile științifice. În Școala Medicală Clujeană. Continuatorii. vol. IV, 1950-1960, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca 2002, 252.
- Nicolae A. Viața cotidiană în Bucureștiul primului deceniu interbelic. În București. Materiale de istorie și muzeografie, vol. XIV, (sub egida) Muzeul Municipiului București, [Tipogr.] Universul SA, București 2000: 320.
- Pârvulescu I. Calendar sportiv. În Întoarcere în Bucureștiul interbelic. Ed. Humanitas, București 2003, 165.
- Rainer Fr. Note. În Jurnale (ediție îngrijită de Brătescu G, Neagu Basarab M). Ed. Eminescu, București 1979, 210.
- Roșculescu I. Emil Crăciun continuator al tradiției lui Victor Babeș. Omul și opera. Ed. Sitech, Craiova 2006, 27-32.
- Rusu DN. Membrii Academiei Române. Dicționar. Ediția a III-a, revăzută și adăugită. Ed. Enciclopedică și Ed. Academiei Române, București 2003, 605, 630.
- ***. Anuarul general al medicilor din România. 1941. Cu datele recensământului din 15 martie 1941. Tipogr. „Universul”, București 1941.
- ***. Anuarul medicilor 1948, (coord.) Direcția Evidenței Documentării Statistice din Ministerul Sănătății, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Centrală, București 1948.
- ***. Medici în activitatea de educație fizică și sport. În Enciclopedie Medicală Românească. De la origini până în prezent, sub. red. N. Ursea, Ed. Universitară „Carol Davila”, București 2009: 3711, 3713.
- ***. Personal didactic [al Facultății de Medicină din Cluj]. În Anuarul Universității „Regele Ferdinand I” Cluj pe anul școlar 1931/32, Inst. de Arte Grafice „Ardealul” Cluj 1932a: 98.
- ***. Societatea Medicală de Educație Fizică. Constituire și statute, Atelierele „Adevărul” SA, București, 1932b.

Websites

- (1) <http://www.e-calarasi.ro/personalitati.html> (accesat mai 2014).
- (2) ro.wikipedia.org/wiki/Mihail_Lascăr (accesat în mai 2014).
- (3) ro.wikipedia.org/wiki/Emil_Pălăngeanu (accesat în mai 2014).